

Det sista lagret är hud. Ingenting är farligare.

MARIANN HILLI | HAMIDEH

ARVID MÖRNE | NOVELLER

Vinnarbidragen 2015

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2015

Skrifter utgivna av Svenska folkskolans vänner – volym 203
ISBN 978-952-7076-16-3

Layout: Rabbe Sandelin

Oy Nordprint Ab, Helsingfors 2015

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2015

Arvid Mörne-tävlingen 2015

Sammanlagt 66 bidrag skickades in till SFV:s Arvid Mörne-tävling 2015, som gällde noveller.

Första pris, 5000 euro, gick till Satu Laukkanen (f. 1990) för novellen ”Vi varandra”. Novellen gestaltar vardagen i kärlekslivet där mångbottnade detaljer blir främmande och avgörande för att fortsätta bygga bo. Oron på och mellan raderna fladdrar som fjärilar magen. Det är en novell med putsad fasad men innan tapetklistret torkat har kärleken skavt hål i skinnet.

Andra pris, 3 000 euro, gick till Christa Lundström (f. 1996), Vasa, för novellen ”Adventskalendern”, som på ett skickligt vis väver samman konkreta detaljer med dolda, känslomässiga smärtpunkter i en berättelse som genomsyras av tilliten till medmännisklighet, värme och hopp.

Tredje pris, 2 000 euro, tilldelades Julia Wickholm (f. 1987), Söderkulla, för en elegant komprimerad gestaltning av hur våldet i ett parförhållande långsamt eskalerar. Utan att skuldbelägga offret blottar skribenten det komplicerade samspelet mellan lust, beroende och våld.

Ett hedersomnämmande gick till Malou Zilliacus (f. 1987), Bromma, Sverige, för en vardagssinnlig skildring av en 82-årig kvinnas pånyttfödelse. Novellen tvingar sin läsare till perspektivbyte och raserar effektivt tabun kring kvinnlighet och åldrande.

Hedersomnämmande fick även Mariann Hilli (f. 1987), Åbo, för novellen ”Hamideh”, som utvecklas till en balanserad och verklighetstrogen skildring av livets ovillkorliga gång. Mitt i saknaden kan glädjen visa sig, och allt känns meningsfullt igen.

I pris

Satu Laukkanen

Vi varandra

Det var Volt som skrev under köpekontraktet först. Räckte pennan åt mig med sitt uppmanande leende på läpparna. Trots att pennan var min kändes den ovanligt lätt i min hand, som om den inte alls ville mot pappret.

Volt talade med mäklaren medan jag pressade pennan mot det tomma strecket intill hans underteckning. Namnteckningen som pennan i min hand skrev såg främmande ut. Volt förde pappret längs bordsytan mot mäklaren, sedan en handskakning. Det där fasta handslaget som han presenterade sig med då vi träffades. Som om han varsamt men bestämt tog min i sin, beslutsamheten med vilken han senare slöt sina armar om mig.

Det var jag som älskade honom först.

Jag står vid brädhögen i Volts svarta Nokia-stockstövlar. Svarta som täcker hela smalbenet. Det långa gräset når upp till knäna, strax ovanför gummistövelskanten, känns vasst och mjukt mot mina knäskålar. Mot smalbenen känns ingenting så länge jag står stilla, men när jag tar ett steg till mot Volt och brädhögen, nuddar stövlarna min bara hud. De svarta skaften är varma av solen.

När vi köpte huset sa han att det var perfekt. Att vedlidret på gården endast behövde få nya plankor och lite målfärg. Väggarna tapeter.

”Jag tror de här ska räcka.” Volt lyfter presenningen från plankhögen, slänger ett par arbetshandskar åt mig. Sådana som är för stora åt alla.

”Så det inte blir stickor.” Hur han alltid ska fittas.

”Du får det att låta som om jag aldrig hållit i en planka förr.”

”Man vet aldrig med stadsflickor”, säger han som om jag bott i staden hela mitt liv. Som om gräs och höga häckar är någonting nytt för mig.

Vi bor inte i staden längre.

Volt drar ut en plankan ur högen och jag drar på mig handskarna. De är hårda på utsidan, men lena på insidan. Som syntetisk mocka, händerna kommer att ha en svag doft av handskarna och sågspån då man tar dem av sig.

Jag greppar plankan och bär den till bockarna. När den vilar på ställningarna mäter Volt upp hur långa de ska vara.

”Har du räknat hur många vi behöver?”

”Omkring femtio”, säger han. Drar ut måttbandet. Med en oproportionellt stor blyertspenna drar han ett streck.

Femtio räcker endast om han inte spikar så att plankorna överlappar varandra.

”Håll i ordentligt.” Volt för sågen mot plankan och de små tänderna biter sig in i plankan. Först är dragen korta. Volt drar sågen mot sig, plankan vill följa med. Paus. Volt skjuter sågen framåt, plankan vill åka ifrån honom.

Han glömmer att hålla sågen rak, har ännu inte märkt att kapytan kommer att bli sned. Han fortsätter säga och jag håller om plankan. Handskarna slutar kännas lena, händerna kommer att lukta handskar och sågspån.

Häckarna på gården har vuxit sig så höga att man stundvis endast kan skymta grannarna genom gluggarna. Gräset växer vilt och äppelträdens grenar kommer snart att tyngas ner av frukterna. Jag är rädd för ormar och vågar inte ut barfota i trädgården, tvingas låna Volts gummistövlar.

Jag hatar gummistövlar och planksågning.

Jag hatar arbetshandskar.

Handskarna sticker jag in i bakfickan och greppar plankan med mina bara händer. Känner den sträva, obehandlade ytan mot mina fingerspetsar. Volt säger ingenting, fortsätter säga. Plankan knycker

till gång på gång i mina händer.

Volts kapytor blir allt snedare.

Mitt ben är utsträckt i tomheten på Volts sida av sängen. Hans lakan är redan så sommarsvala de kan bli, prasslar i all sin anemi. Det har förmodligen gått flera timmar sedan han stigit upp, också värmen har försvunnit från lakanen intill mina.

Volts arbetsdag och arbetsresor räcker i genomsnitt från halv åtta till fem. Om morgnarna brukar jag sova länge i den nya sängen. Jag valde vita lakan och Volt frågade om de inte var rent av opraktiska. Men vi kom hem med dem i alla fall. När jag vaknar på i sovrummet på morgonen är det gnistrande vitt, nästan bländande. Solen lyser in vid elva under junimorgnar. Det ger mig sex timmar tid att vänta på Volt.

Jag har inte brättom någonstans, för handen genom mitt hår. Det ilar till i pekfingret och fingrarna fastnar i hårknutar. Jag drar ut fingrarna ur trasslet och ser på pekfingret, området där stickan sitter är rött och det kommer förmodligen gå någon dag innan den har ätit sin väg ut ur mig.

Solen har varmt parketten i sovrummet. Trots att det fortfarande saknas en matta är det inte obehagligt att vakna med bara fötter om morgonen. Syskrinet vilar i ett av skåpen, jag tar ut en av nålarna. I badrummet stryker jag den med desinfektionsmedel.

Ljuset i badrummet är dunklet men stickan lyser mörk under huden, inte många millimeter under. Nålen åker in obemärkt, fingertopparna har redan hunnit bli kargare och det känns mer i handen som håller i nålen än själva huden som blir stucken. Jag försöker få in nålen i samma riktning som stickan åkt in. Det är svårt att avgöra vilken vinkel den ligger i därinne, men när det ser ut som om nålspetsen rör stickan, drar jag ut nålen och pressar på med en nagel i motsatt riktning. Istället för stickan rinner vätska ut. Jag sticker in nålspetsen igen, den här gången i en annan vinkel, men slutresultatet är det samma.

Vänstra handen har helt enkelt inte samma koordinationsförmåga som min högra där stickan ligger. Jag stryker över pekfingret med

desinfektionsmedlet och lägger nålen på en badrumshylla.

Jag kokar vatten åt mig i köket, mäter upp grönt te i en tekanna och håller i vattnet. Pressar ner teet i botten med silen i locket. Under sommaren har jag sällan lust att äta morgonmål. Kroppen glömmer bort hungern och när jag minns att jag borde äta är jag inte hungrig.

Volt säger att det är klart att jag också snart ska ha arbete och vänner här. Orden ekar tomma mot väggarna när Volt åker till arbetet. Huset är väldigt tomt. Det liv vi förut hade på femtio kvadratmeter räcker inte till att fylla den här rymden. Det är som om det alltid finns ett nytt rum, nya trösklar.

Jag ställer tekoppen på vardagsrumsbordet. Det finns hur mycket tid som helst och hur jag än möblerar ser allting så malplacerat ut.

Genom vardagsrummet kommer man till de övriga rummen. Sovrummet är stort och vitt. Vi har diskuterat tapetval några veckor nu, väggarna fortsätter vara vita. Jag tänker mig subtila ränder, alldeles tunna gråa på vit botten. Gammaldags. Volt vill ha en terrakottafärgad vägg bakom sänggaveln, men en sådan skulle inte passa in i huset som annars är väldigt gammaldags. En våning i trä med lummig trädgård i utkanten av den lilla kommunens centrum.

Det har gått några veckor och jag har flyttat på möblerna i all oändlighet. Soffan under fönstret, intill väggen. I vår förra lägenhet var det enda alternativet att ha soffan under fönstret.

Jag tycker om hur det känns bekant trots att solen lyser in vid fel klockslag.

Oftast är han hemma någon minut efter fem. Den turkosa bubb-
lan glider in på gårdsplanen, gruset rasslar. Jag sitter i soffan och lutar huvudet mot det svala fönstret som redan fallit i skugga. Volt stiger ut ur bilen, ler då han ser mig i fönstret. Kavajen under ena armen och en kappsäck i den andra. Det hade sett bättre ut med vanlig läderväska, men det är förmodligen något med de hårda kanterna som han tycker om. Klicket när kappsäcken öppnas.

”Haft en skön dag?” frågar han, och jag nickar.

”Var till butiken.” Det känns fånigt att inte ha så mycket att tillägga. Att det var hela dagens program.

”Känner mig riktigt mör nu”, säger han och slår sig ner i soffan. Kappsäcken står kvar vid tröskeln till farstun intill läderskorna. Den får det att se ut som om han ständigt är på väg bort. Men han kommer alltid tillbaka. Han skulle inte ha bett mig flytta hit om han inte kommer att göra det.

”Larsson igen?” Jag sätter mig bakom Volt. För händerna om hans axlar, musklerna och hinnorna under huden känns bekymrade. Jag kramar om dem.

”Han bara maskar vad han hinner.” Musklerna spänns.

”Tänk inte på honom.” Mina tummar åker över några muskelknutar och han andas ut. ”Tänk på mig istället.” Några muskelknutar till.

Muskelknutarna blir lättare att öppna om han tänker på mig. Skulle förmodligen inte finnas en enda knut om han bara tänkte på mig. På sin höjd några tapetknutar.

”Så vad har du gjort idag?” frågar han. ”Handlat.”

”Du berättade det redan.”

”Tänkt på tapeterna.”

Muskelknutarna spänns en smula. Jag kramar om dem, trycker tillbaka trasset så långt in att jag inte längre kan känna det.

”Jag tänker mig grårandiga i sovrummet.”

”Visst.”

Det är slutdiskuterat för ikväll.

”Kan vi åka in till staden på helgen?” Min hand rör sig längre ner längs hans rygg. Stannar vid korsryggen, stryker försiktigt med tummarna längs med ryggraden. Handflatan spriden över sidorna.

”Vi borde göra något åt häckarna”, säger han.

Jag drar bort mina händer från hans rygg. Lutar mig mot min ända av soffan. Händerna i famnen och knäna uppdragna. Sjunker in i soffkuddarna ytterligare en gång. Volt lutar sig mot ryggstödet, noterar inte händerna som försvann med ett enda ord.

Jag stiger upp för att gå på toaletten. När jag tvättat händerna dröjer jag med blicken i spegeln. Det känns som om jag ser mycket äldre ut än för bara någon månad sedan. Det är något i blicken.

Jag sluter toalettdörren bakom mig. Volt sitter i soffan och ser på

televisionen som jag lämnat påslagen för att få lite ljud i rummet. Rätt fort lärde jag mig att stänga ut ljudet från den också. Om det inte var för flimret från rutan i Volts ansikte hade jag kunnat tro det är knäpptyst i huset.

Klockan är tjugo över fem. Solen har sen länge passerat sovrumsfönstret men väggarna lyser trots det upp rummet. Lakanen prasslar när jag sätter mig i sängen, låter mig själv falla på den. Stirrar på den vita väggen med spackelfläckar som lyser klarare än den övriga bakgrunden. Fortfarande inga tapeter, ingen diskussion, ingen förändring.

Kanske det känns lättare efter att det skett något med huset. När listerna som saknas är fastspikade och häckarna klippta.

Volt gläntar på sovrumsdörren och stiger in i rummet. Min sida av sängen höjs en aning då han sätter sig på sin. Han lägger sig, svänger sig mot mig. Han är så mycket grövre än då vi träffades, tyngre. Trots att jag tänkte mig att vi som unga vuxna hade vuxit klart när jag första gången kysste honom fortsatte han växa.

”Grårandiga?” Han sträcker handen mot mitt ansikte, den är varm mot kinden.

Jag nickar. Kudden under mina andra ansiktshalva är sval, lakanen prasslar när Volt låter handen vandra från kindbenet över halsen, över nyckelbenet, över axeln, överarmen, över bröstkorgen. Låter den glida om min midja och dra mig till sig. Lakanen och kuddarna är svala mot min kropp och mitt ansikte. Volts kropp varm intill min. Jag drar ett djupt andetag.

”Det blir förmodligen inte dumt alls med grårandiga”, andas han i min nacke och hans fria hand vandrar över min mage. Uppåt. Hans andra arm under min hals, hans fingrar i mitt hår.

”Vackert blir det.” Jag sluter min vänstra hand om hans vandrande vänstra hand. De stannar på det vänstra bröstet. ”Du är inte trött längre?”

”Inte för trött.” Han tar ett djupt andetag och jag skrattar. ”Var har du gjort av med din bh?”

”Brände den i en tunna i trädgården.”

En antydning till ett skratt kommer som ett andetag i min nacke. En

enda nackhårsresning, hur hans magmuskler snabbt drar ihop sig intill min korsrygg.

Händerna glider ner, glider innanför shortslinningen.

Vi varandra.

Jag Volt.

Volt huset.

I regel är Volts böcker tjockare än mina. Den översta i högen faller på skrivbordet när han släpper taget om den. De alla liknar varandra och samma ord återkommer i titlarna. Astronomi. Stars.

Ett enda vakuum.

Han bläddrar i dem. Jag snurrar halva varv i hans kontorsstol i arbetsrummet, greppar lösa garn ur mattan med mina tår. Han sveper genom sidorna, bläddrandet döljer min suck. Jag känner på kappsäckskanten med mina tår. Den är vass, spännena kalla.

”En månad och det ryms inga nya i hyllan.” Hans fingrar trummar på högen av böcker, det har fastnat damm i limningarna, sidorna har hunnit bli gula.

”De ser ut att vara lite gamla”, säger jag. Volt lyfter översta boken och lägger den ovanpå översta bokraden. Mina tår söker garnmattan.

”Forskningen är sådan, bygger på gammalt och blir gammal.”

”Behöver vi spara de där då?” Tårna söker Volts vrist, kan känna hans irritation. Jag säger inget mer om att slänga böcker, för det är jag som har flest.

Jag lutar mig bakåt i kontorsstolen, slutar vända mig i den. Tårna söker smalbenet, rör sig över vadmuskeln. Stannar. Tre böcker står kvar på bordet, Volt öppnar den nästa.

”Finns det elektricitet i rymden?”

Volt stänger sin bok.

”Klart det finns.” Boken åker upp på översta hyllan.

”Behöver den inte materia för att ta sig vidare?” Jag stiger upp, tårna inne i garnmattan, tar upp den tredje boken. Orden är tunga i den. Electronic Imaging in Astronomy.

Han trycker försiktigt på pärmen som jag håller upp. Mina händer

följer boken och ställer den på skrivbordet.

”Elektricitet finns överallt.”

Jag har svårt att greppa det. Det måste finnas kroppar, stötar. Hur kan ingenting pulsera? Hans hand vilar på min ovanpå de två sista dammiga böckerna. Bröstkorgarna söker varandra, mina skulderblad nuddar hans nedersta revben. Han gungar mig som kontorstolen, tills revbenen fastnar i varandra. Jag är alltid fast, vill alltid längre in. Vill försvinna in i garnmattan med honom, jag lossar på revbenen och vänder mig.

Jag drar honom med mig mot garnmattan. Min håruppsättning faller med mig, kittlar min nacke. Petar in hårnålar i jeansfickorna och faller några i mattan.

Fäller honom bland garnet och knäpper upp honom. Skära sommarknappar på hans allt brunare hud. Mina fingrar mer rosa än vanligt intill den.

Volt kontorslena händer under min skjorta.

Öppnar hans bälte som finns mellan mina lår. Så många lager tyg emellan som försöker göra det hela anständigt.

”Elektriciteten”, säger han och jag stannar upp. ”Den går inte att kontrollera i rymden.” Jag öppnar gylfen.

Volt ställer de grårandiga rullarna på sovrumsgolvet. Han sandpappar spacklet med ett grövre sandpapper, jag följer efter med ett finare. Vi börjar vid väggen med dörren mitt emot fönstret. De flesta spackelfläckarna sitter på tavelhöjd, är rätt små. Spacklet breder ut sig som ett trasigt pärlband över sovrumsväggen.

Det rasslar av Volts grova sandpapper. Spackelsmulorna går att skymta då de danar mot golvet, åker in i sprickan som annars skulle döljas av listen. Hela huset är fullt av dolda sprickor, partiklar som åker in i väggarna. Trots listen kommer glappet att finnas kvar, åtminstone tills Volt får för sig att byta parketten och blottlägga allt som finns under.

Jag sandpappar mycket långsammare än Volt, mitt papper är finare och svart. Jag gör små runda rörelser över kanterna mellan de olika

vita nyanserna. Väggen och lappningen. Trots handrörelserna ter sig inte kanten mellan färgerna mindre synlig.

”Sandpappa inte för mycket”, säger han och det finns inte en chans att jag gör det eftersom mitt sandpapper är som vanligt papper. Biter sig inte in i väggen.

Handrörelserna saknar friktion. Jag försöker hålla upp högra handens pekfinger, vill inte att den ska röra väggen eller sandpappret då det börjat bildas var runt träffisan.

”Sandpappa du innan mig, så följer jag efter sen”, säger jag åt Volt när jag inser att det tar mycket längre för honom att sandpappa med sin grovhet. Jag ställer mitt svarta sandpapper på nattduksbordet och går ut ur sovrummet.

På toaletten petar jag ner nålen från badrumshyllan igen, spanar efter mitt förra stickhål och stryker desinfektionsmedel över nålen med en bomullstuss. Sedan greppar jag nålen med vänster tumme och pekfinger och kör in den under huden. Den åker in lite lättare än förra gången men det svider mer i den helt klart inflammerade fingerspetsen. Däremot åker nålen lätt in till varet och vätska sipprar ut genom stickhålet redan då jag drar ut nålen. Jag klämmer om fingret om båda sidorna av stickan, det svider till när den rör sig. Men den kommer åtminstone närmare ytan den här gången.

Trycket under huden är enormt, jag prickar upp ett hål till med nålen och försöker göra öppningen en aning större. Sticker små hål i huden kring stickan, river upp dem mot såret. Sedan trycker jag igen och varet kommer ut, putsar fingret med bomullstussen. Ser stickan i det lilla bomullsmolnet i min hand.

Volt har hunnit halvvägs över första väggen och står vid dörröppningen när jag kommer tillbaka med ett plåster på fingret.

”Stött dig på sandpappret?” Han böjer sig, för sitt ansikte mot mitt. Vill närma sig mina läppar.

Jag buffar till honom retsamt och tar upp det svarta sandpappret igen. För det i en lätt rörelse över nästa spackelfläck.

Volt packar sin bruna kappsäck igen, sin pappas gamla. Svärfar har i

sin ungdom inte klistrat klistermärken på den, han har rest men aldrig klistrat. Ytan är av slätt läder, små porer. Kvalitetsläder åldras vackert, sömmarna sprättas inte om tråden inte bytts mitt i sömnen. Kanterna är hårda, vassa för tårna, viker aldrig undan på grund av alla böcker Volt packar.

”Skulle inte en portfölj vara bättre. En sådan som normala människor har.”

”Bra nät för böckerna.” Volt öppnar kappsäcken och drar i nätet på den ena långsidan. ”De hålls bra här.”

Han packar ytterligare en bok, den ser tung ut. För att handla om något så stort som rymden ser böckerna påfallande trista ut. Svarta bokryggar, föräldrade fonter i kursiverade knallgula versaler. Kanske vetenskapliga böcker ska se ut på ett visst sätt.

”Skulle det inte vara lättare att bara lämna böckerna i observatoriet?”

Volt stänger kappsäcken, den är åtminstone en halv meter bred.

”Jag kollar gärna upp saker i dem hemma också.” Kappsäckslåsen klickar. Båda på en gång, planerat och elegant. Volt ställer upp kappsäcken som tynger ner fransarna i garnmattan i arbetsrummet.

”Det är inte så mycket extra att släpa på i varje fall”, säger han, lyfter kappsäcken och kysser mig på pannan med uppskattningsvis två dagars skäggstubb. Det går inte att se den ännu. Det är tisdagsmorgon, han doftar kaffe. Det är endast Volt som får kaffe att dofta gott.

Sedan försvinner han ut ur arbetsrummet, genom vardagsrummet till hallen. Han fäller ner kappsäcken intill skorna han sedan snör. Kavajen med lappar på armbågarna åker på och kappsäcken lyfter från hallmattan.

”Älskar dig”, säger han. Innan jag hinner svara är ytterdörren redan stängd. Gruset rasslar i Volttakt, en bubbledörr öppnas, kappsäcken åker in på passagerarsätet, dörren stängs. Gruset rasslar ett halvt varv till runt bubblan och Volt sätter sig på förarsätet. Motorn startar.

Klockan är halv åtta och jag har nästan nio timmar att döda. Det är sällan jag vaknar så här tidigt, men även om solen inte lyser in direkt i sovrummet är det ljus nog ute för att inte notera en egentlig skillnad. Hallmattan rafsar mot mina bara fötter, fastnar i

förhårnads- sprickor. Jag har lärt mig stiga över halltröskeln som är lite högre än de andra, slår inte längre tårna i den på väg tillbaka mot sovrummet.

Jag drar min hand över den nysandpapprade sovrumsväggen på väg mot sängen. Knappt några hårda kanter alls, vi kommer inte att behöva sandpappra mer. Det är endast tapeterna som fattas, rullarna står färdigt i knuten. Fingerspetsen där stickan satt ilar till en aning varje gång den åker över spackel, plåstret är borta sedan länge. En röd prick ilar över sin färd på sovrumsväggen.

Jag lägger mig mitt på sängen bland lakanen. Madrasserna brukade mötas där, skapa en klyfta att rulla in i tillsammans med honom. Sömndrucket vakna mitt i natten av en kyss i nacken, en arm om midjan, för att sedan somna om. När vi vaknade på morgonen hade madrasserna glidit ifrån varandra, men jag och Volt bara emot.

Den nya sängen har endast en stor madrass. Fingerspetsen hettar till en aning bland det tillsynes svala vita, dels bland hans lakan och bland mina. Ljuset rinner in i rummet som varma strålar mellan persiennerna. Jag svänger på hans kudde för att få upp den kalla sidan, en svag doft av Volt mot min kind.

Det finns ingen klyfta att i misstag rulla in i mellan madrasserna.

II pris

Christa Lundström

Adventskalendern

Varje år, den sista november, tar vi fram min mammas dockskåp. Hon byggde det då jag var liten. Det är gjort i stabilt trä, rödmålat. Stort.

Inredningen står på en bricka bredvid dockskåpet. Varje dag får man ställa in en möbel i de stora tomma rummen, bygga ett nytt hem, ett nytt liv.

Överst på brickan ligger den batteridrivna ljusslingan som ska fästas i taket på båda dockskåpsvåningarna. Den första december vaknar jag av små knackningar från vardagsrummet. Steg vandrar av och an. Det är pappa, med ljusslingan i handen. ”Hur ska man fästa den?”

Jag undersöker spikarna uppe under taket. Tillsammans pysslar vi i en halvtimme med att få slingan fästad, jag ännu i pyjamas. När vi äntligen är klara ser det förvisso inte ut som det brukar göra, men det bildas ett trevligt sken på tapeterna som mamma dekorerat med potatistryck.

Sedan är det bara att vara kreativ. Inte bara i fråga om dockskåpet, där en hoprullad tillslutare för brödpåsar ovanpå en rundad träbit kan vara en telefon, utan också i julklappsbaletten. Jag hade tänkt köpa en ny hårtork åt mamma. Hade tänkt.

Den tionde december har dockskåpets vardagsrum utrustats med en soffgrupp, gardiner, mattor och ett vitrinskåp. Innan pappa ber mig hjälpa honom med en bokhylla i vårt eget vardagsrum, ställer jag in en sådan i dockskåpet.

Halva söderväggen i vårt vardagsrum täcks av en bokhyllsråd. Vi möblerar ofta om före jul, så jag hjälper pappa att skjuta ut den första hyllan.

”Mögel.” Pappa stirrar på den blottade väggen bakom bokhyllan. Hans axlar sjunker en decimeter. De grågula fläckarna försvinner in bakom nästa bokhylla.

”Vi lämnar det såhär.” Han går iväg och ringer sin syster, den star-ka ingenjören.

Jag hör honom viska; ”Som om vi inte hade nog. Som om vi inte hade nog!”

Dockskåpsköket tar sakta form bredvid vardagsrummet, och har nu både kylskåp och arbetsbänk. En pappadocka tittar ut mot köket från en soffa. Min syster har placerat en liten plastkatt på arbetsbänken, och under den, på golvet, skärvorna av en dockskåpsservis som gick sönder för några månader sedan.

Då det ringer på dörren stänger hon in sig på sitt rum, och jag får gå och öppna.

Grannparet gungar mjukt in, med en stor korg.

”Jag lagar alltid för mycket mat till jul!” säger grannfrun. ”Vi kan ju lika gärna dela med oss. Är Markus hemma?”

”Öh, nä,” säger jag. ”Han åkte just iväg för att hälsa på mamma.”

”Då kom vi ju alldeles passligt!” utbrister grannherrn. ”Det är ännu varmt.” De dukar fram morotslåda och sill åt oss, och jag drar ut min syster ur hennes rum. De är hur vänliga som helst fast min syster inte säger ett ord. De försöker inte ens bortförklara det med något skämtsamt om förpuberteten. Kanske de verkligen förstår.

Att pappa och jag inte alltid hinner eller orkar laga mat förstår de i alla fall. ”Vi kommer igen med en ny korg om några dagar.” lovar de.

Den sextonde december är jag just på väg att ställa in en julgran (klippt ur ett vykort) i dockskåpet, då jag ser en hitlerhälsande docka bredvid skärvorna i köket. Jag sneglar mot min systers stängda dörr och lutar julgranen mot dockan.

Pappa har utrustat mig med en såg och släpper av mig i skogen långt utanför staden den nittonde. Själv kör han iväg, för mamma ska träffa Ljungqvist igen och behöver sällskap. Han viftar med telefonen för att påminna mig om att jag ska ringa då jag hittat Granen.

Snön är inte särskilt djup inne i skogen, det mesta har satt sig på

trädens grenar i vackra kristaller. Klockan är halv ett då jag börjar sökandet med sågen i handen. Jag får ruska av många granar för att se hur de ser ut egentligen. Jag vet precis vad jag söker efter, tjocka barr på uppåtstående grenar. Formen får gärna vara rund, bollformad. Som mamma. Absolut inte snäv.

Jag har två par yllesockor i mina stövlar, men stövlar är ändå bara stövlar. Snart fryser jag rejält om fötterna. Jag stampar i marken och vickar på tårna.

Klockan två säger jag ner den gran jag har valt. Den får duga. Innan jag börjar släpa ner den till vägen ringer jag pappa. ”Du vet att väntetiden är lång” säger han beklagande. ”Jag kommer om en halvtimme.”

Jag drar granen efter mig den kilometer det är ner till vägen, eller om det är två.

Kallt om fötterna har jag i alla fall inte längre. Sedan bara väntar jag. Stampar lite och går ibland för att inte få kallt igen. När det gått en timme börjar jag vandra längs skogsbilvägen, med sågen i ena handen och granen i den andra. Den är rätt tung nu, och det skymmer snabbt.

Jag ringer pappa igen. ”Vi har just kommit fram, jag ringer dig strax” säger han snabbt.

Hundra meter från det ställe där skogsbilvägen möter landsvägen sätter jag mig ner på knäna. Landsvägen är upplyst av ett pärlband av gatlyktor, men jag sitter i mörker. Jag gråter lite, först kontrollerat, men sedan orkar jag inte hålla emot längre, och gråter såsom gråt skall gråtas, stort och öppet och ohämmat.

När tårarna är slut har jag ingen känsl i mina ben.

Klockan fyra ringer pappa. Den lilla rörelse jag måste göra för att komma åt telefonen gör att mina ben börjar sticka något alldeles förfärligt. Tjugo minuter senare ser jag äntligen bilen med släpkärran svänga in mot mitt håll. Jag ser att pappa är nedstämd, så jag frågar inte hur det gick hos Ljungqvists.

Dagen efteråt kommer min faster ingenjören med sin man och river bort lite möjlig tapet. I dockskåpet har hitlerdockan befriat sig från granen och istället kört in den till hälften i en kakelugn.

”Efter julen,” säger min faster, ”då fixar vi möglet.” Vi flyttar bara ut hyllorna några centimeter från väggen. ”Vilken underbar gran” säger min fasters man. Den är inte klädd ännu, men står i sin fot och ser så majestätisk ut så.

Den tjugooandra december går min syster ut frivilligt för första gången på flera månader. Pappa blir så överraskad att han inte märker att hon stiger med skorna över det nytvättade golvet. När hon gått tittar grannarna in igen och önskar god jul med en korg full med godsaker. Pappa bjuder in dem och de sätter sig att prata i soffan medan jag tar fram julgranspyntet.

”Inga ljus.” säger pappa.

”Inga ljus?”

”Inga ljus.” säger han igen. Jag ser att adventsljusstaken har flyttat upp på den bortersta bokhyllan.

Granen blir lika vacker utan ljus, kanske ännu vackrare. Grannarna beundrar den mycket innan de går.

Min syster har bråttom till sitt rum med alla sina påsar då hon kommer hem, men hon stannar en sekund när hon ser granen. Hon ger ifrån sig ett obestämt ljud och stänger in sig på nytt.

Dan före dopparedan sopar jag upp skärvorna i dockskåpsköket. Mammans universallim står i städskrubben. En tillbringare lyckas jag limma ihop med mycket möda och stort besvär. Jag försöker tända ljusslingan för att se bättre, men någon har tagit bort batterierna. Jag slänger resten av skärvorna.

Innan jag går och lägger mig svänger jag på hitlerdockan så att den står med ryggen ut mot rummet och lutar sig trött med ena handen mot väggen.

Det ringer på dörren. Obarmhärligt, öronbedövande och mitt i natten! Eller kanske bara tidigt på morgonen, vad är klockan? Den är nio, det är mörkt ute. Det är julafton.

Jag trasslar in mig i täcket och ramlar i golvet, och det bara fortsätter ringa. Jag hör min syster släpa sig fram till dörren och jag sparkar av mig täcket. Hon får upp ytterdörren just som jag sticker ut huvudet ur mitt rum. Och så brister hon ut i storgråt.

Mamma stödjer sig på pappas arm, o så tunn hon har blivit! Men vi gråter allihop av lycka, lycka för att hon är hos oss igen. Hon bär keps över peruken och dessutom glasögon för sin märkliga ljuskänslighet.

”Visst ska vi klara det här” säger hon. Vi. Vi ska KLARA det här. Jag ler menande mot min syster. ”Vi tar och bygger något nytt av resterna av vad som var, bara!” Så stannar hon framför granen. Man kan bara urskilja konturerna ännu. ”Aha. En riktig Gran.

Bra. Får man se på dockskåpet?”

Min syster tittar ner i golvet, men jag leder mamma till det lilla huset.

III pris

Julia Wickholm

Sänka skepp

Tio skepp kvar.

Han leder mig småleende fram till dörren till sin lägenhet. Vi har redan hängt i trappuppgången en bra stund och han tryckte mig kraftigt mot väggen, med ena handen på min kjolklädda bakdel och den andra smekande min kind med knogarna. Hans hand är nu sval och fuktig, hans fingrar flätade hårt med mina.

Han är lite hårdhänt men det gillar jag. Jag har alltid föredragit lite hårdare tag.

Nio skepp kvar.

Första gången märker jag det knappt. Ett enkelt slag med handryggen mot käkbenet, över på mindre än en sekund. Orsaken är så bisarr, så enkel, så onödig, något om att jag inte meddelat att jag skulle arbeta övertid, han var ju orolig, så orolig. Under en bråkdelen av en sekund bränner det till, sen är det över, inget farligt. En lång kram och ett förlåt, det var verkligen inte meningen, han var bara orolig, så orolig. Ett misstag, säger han.

Jag förlät honom, för det var ju bara den gången.

Åtta skepp kvar.

Andra gången kan jag nästan förutse innan det händer. Sekunden innan han lyfter sin hand kan jag se den, känna den, och jag minns ljudet som kommer ur mig bråkdelen innan det sker. Som ett skrämtdjur innan strålkastarna från bilen lyser upp dess paralyserade ansikte.

Sju skepp kvar.

Du är så himla klumpig.

Jag är så himla klumpig.

Du ramlade i trappan.
Jag ramlade i trappan.
Du gick in i en glasdörr.
Jag gick in i en glasdörr.
Du såg inte dig för.
Jag såg inte mig för.
Det är ingen fara.
Det är ingen fara.

Six skepp kvar.

Jag springer så fort jag kan i mina klackar. Hjärtat hamrar i bröstet i takt med skorna klapprande klipp klapp klipp klapp mot kullersternarna och det är bara tre kvarter kvar.

Det var mitt i en konversation om ansiktsrengöring som jag plötsligt insåg, med ett pang, som från ett pistolskott eller från senaste onsdag, att jag inte diskade grötkastrullen i morse. Jag var redan sen då jag spillde mjölk på bordet (bara bordet tack och lov inte mattan eller tidningen) och fick ett brådiskande samtal, och jag glömde diska grötkastrullen.

Nyckeln darrar i låset, jag vrider om; det vrider sig i bröstet.

Men redan då jag skjuter upp dörren de första millimetrarna vet jag inombords att han inte är hemma. Jag har hunnit före honom. Den odiskade kastrullen står på diskbänken och ser oskyldig ut i all sin skyldighet, och han är inte hemma.

Jag sjunker ihop på köksmattan av lättnad.

Fem skepp kvar.

”Den med gult pigment kan användas för att till exempel täcka över blåmärken.”

Jag är tio minuter sen men står fortfarande framför badrumsspeglens och smörjer, duttar, pudrar och torkar av, smörjer, duttar, pudrar och torkar av, cirkulära rörelser, försiktigt med pekfingret. Men spåret av den senaste gången han rörde vid mig lyser fortfarande runt ögat.

I modetidningen har jag läst vilken foundation som kan användas för att dölja blå ringar under ögonen, för att osynliggöra de fina linjerna kring munnen och de röda partierna vid näsvingen, och vilken

nyans som bäst täcker över blåmärken. Det är den med gult pigment, som jag måste köpa mer av imorgon.

Fyra skepp kvar.

Han älskar inte med mig längre. Jag älskar inte honom längre.

Tre skepp kvar.

Mayday Mayday.

Vi spelade sänka skepp, mina syskon och jag. Mormor och morfar hade en gammal uppsättning på landet – ett blått bräde och ett rött, jag ville alltid ha det röda. Vi turades om, den som vann fick fortsätta till nästa rond. Alla pinnar fanns kvar för vi städade omsorgsfullt efter oss, ofta flera timmar efter att vi börjat spela. När jag var liten och precis lärt mig reglerna tänkte jag aldrig på hur skeppen skulle ligga. Jag placerade bara ut dem på måfå i ett väldigt regelbundet mönster med jämna mellanrum mellan varje skepp. Förlorade alltid. Senare blev jag bättre på strategi och kunde placera två, tre – ibland, slutgiltigt, fyra – skepp bredvid varandra.

Jag lärde mig att tyda hur mina syskon spelade, jag lärde mig de matematiska formlerna för hur de placerade ut sina skepp – A-raden till höger, J-raden i mitten. Jag lärde mig att undvika vissa klara fällor. Jag förstod vad som krävdes för att komma ut segrande. De sista gångerna vi spelade vann jag alltid. Mina syskon tröttnade.

Two skepp kvar.

Det här är er kaptens som talar. Var god sök er till närmaste nödutgång.

I handfatet är det rött. Det smakar järn i munnen och för första gången på alla dessa dagar, månader, år hör jag något hårt och kallt som klirrar när jag spottar. Jag undrar hur jag kommer att se ut på mötet imorgon, men jag ser inte upp i badrumsspeglens. Jag klarar inte av att möta min egen blick längre.

Jag sköljer rent handfatet och återvänder till sovrummet, till honom.

Ett skepp kvar.

Hedersomnämmande

Malou Zilliacus

Kokosloljan

När Margit vaknar känner hon genast att något är annorlunda. Eller, snarare, det är samma som igår. Precis samma. Hon kan inte bestämma sig för om det var det hon ville. Hon tittar på klockan, de röda siffrorna blinkar mot henne. Hon har sovit så gott. Det är det som är så mystiskt. Hon har sovit gott och länge och såvitt hon minns inte ens drömt något obehagligt. Margit smeker sig lätt i pannan för att känna efter om det är vått vid hårfästet, men det är det inte. Inte alls. Bara ganska... skönt. Att smeka där. Hon vill nästan inte sluta. Låter försiktigt fingrarna klättra ner längs tinningarna, masserar dem. Käkarna ömmar lite, kanske har hon tuggat tänder i natt ändå. Men det har hon alltid gjort, det räknas inte. Nej, Margit har sovit gott. En riktig skönhetssömn.

Allt började igår, när hon hade tagit sitt bad. Margit har ett fantastiskt badkar. Efter att hon hade halkat i karet och lyckats stuka både hand- och fotleden i somras fick hon hjälp av hemtjänsten med både dusch och matinköp. Men nu går det bra. Långsamt men bra. Hon har fått en bättre antihalkmatta, en som verkligen fungerar. Margit är åttiotvå år men klarar det mesta själv, bara det får ta sin tid.

Hon har en son också, John, men han är så att säga upptagen med sitt. Han bor i Kairo och hon har i ärlighetens namn fortfarande inte riktigt greppat vad han håller på med. Men han är enligt egen utsaga en "essentiell komponent i den nya utmaningen". Det är klart att det är roligt att det går så bra. Det blir bara lite ensamt ibland. Om sanningen ska fram blir det lite ensamt ibland när hon umgås med dem också. Johns familj har hon aldrig förstätt sig på, de verkar bara gräla

hela tiden om smådetaljer.

Margit har tyvärr heller aldrig varit särskilt bra på det där med att skaffa vänner. Hon har kanske för mycket integritet. Så tänker hon åtminstone ibland när hon är på gott humör, att allt handlar om att hon inte vill släppa folk in på huden om hon inte vet att hon kan lita på dem. Att det är normalt och klokt beteende. Framför allt ett mer genuint beteende än det där slafsiga kramandet och hälsandet på alla människor i ens omgivning. Men ändå.

Ibland ringer Margit runt bland olika taxibolag för att fråga dem om måtten på bilarna, kan det behövas en kombi kanske, eller en stor taxi, hur mycket dyrare blir det då och är det i så fall fastpris eller rörligt pris som lönar sig? Hon brukar hänvisa till måtten på olika möbler. Hon har tagit mått på så gott som alla sina möbler hemma, vid olika tillfällen. Hon vill ju inte gärna ljuga när nu taxibolagen lägger ner så mycket tid på att hjälpa just henne. Margit tycker så mycket om känslan av att vara en i farten. Hon tycker om att hänvisa till tider då hennes man kommer att vara hemma för att bära för, ja, de behöver nog vara två nerför de här trapporna.

Då ljuger Margit. Hon har ingen man, har inte haft en man på fyra år. Margit hade inte heller på väldigt länge innan dess någon man som kom ihåg vem hon var. Det gjorde ont. Att se hur han försvann, att han blev så arg på att sakerna bara klättrade ut ur hans huvud och liksom rann ut genom fönstren, längs husfasaden. Han blev så arg på det att han till slut bara hade ilska kvar. Gentemot sig själv, gentemot Margit, gentemot allt och alla.

Hon har haft en annan som hon var väldigt nära, Chantale. De träffades i mataffären och för ovanlighetens skull började Margit prata med någon hon inte kände, för att hon faktiskt inte orkade gå hem. De stod vid pastahyllan och jämförde sorter och Chantale menade att fullkornspasta är underskattad och höll en så angelägen monolog att Margit inte kunde hålla tillbaka ett skratt. Ett hjärtligt skratt ur magen. Först såg Chantale förnärmat ut, men sen var det som om även hon såg sig själv där hon stod och viftade med ett paket gul och ett paket brun pasta och nästan kramade dem i kras. De stod där och

skrattade, till slut var det som att de skrattade åt varandras skratt och det gick inte att sluta och ett butiksbiträde gick förbi och gav dem en lätt irriterad blick.

Chantale bodde bara två kvarter bort och de sågs rätt ofta. Alltid hemma hos Chantale. Hon bodde ensam med tre katter. Chantale avgudade katter och fullkornspasta. Hon gjorde underbart kaffe, fast Margit alltid varit övertygad om att hon inte tyckte om mellanrost. Men Chantale lärde henne att alltför mörk rostning förstör själva bönan, att det är allt annat omkring som gör drycken stark, mörk, fylig. Vattenkvaliteten, kvarnen, temperaturen... Margit trodde henne. Hon smakade ju en skillnad. Men hon fortsatte köpa mörkrost själv.

Chantale. Det var förfärligt det som hände. För fyra år sedan, bara några dagar innan Lennart slutligen försvann hela han, och alla tillstymmelse till minnen som kanske låg dolda i honom någonstans där de var omöjliga att plocka fram försvann även de... Alltså, bara några dagar innan Lennart dog, när Margit var på väg hem från ett sjukhusbesök hittade hon Chantale hopkurad i ett gathörn, alldeles blek i ansiktet. Ingen av dem förstod vad som hände och Margit ringde alldeles desperat efter en taxi helt utan att börja diskutera mått, och de tog sig till akuten men bara några timmar senare fanns Chantale inte mer. Det var så förfärligt. En exploderad blindtarm hade spridit ut ett gift inuti hennes kropp och Margit tänkte på att Chantale hade klagat över knip i magen och de hade skämtat om blindtarmen och hur man ju aldrig kom ihåg om det var på höger eller vänster sida. Men Chantale hade avfärdat det hela och skyllt på något mörkrostat kaffe som hon hade hållt i sig och de fnissade och kallade henne för elitböna och så var det inte mer med den saken.

Allt det här hinner Margit tänka medan hon långsamt hasar sig till kanten på sängen för att kunna trycka ner fötterna mot sovrums mattan. Sen tänker hon inte så mycket mer, för herregud, mattan är så skön under hennes fötter att hon inte vet vart hon ska ta vägen. Den är lite kall och mjuk på samma gång. Den är egentligen inte särskilt lurvig, men det känns som om den lägger sig perfekt under hennes tår. Det har alltså inte gått över. Margit känner som en liten rusning

genom kroppen, en rusning som avslutas mellan hennes ben, eller är det där den börjar. Hon försöker slappna av. Igår satt hon och googlade på sin bärbara dator som hon har fått av John och hon kom inte fram till något alls som kunde vara farligt med att allt känns för bra. Hon hör ju själv hur det låter.

Hon hade läst i en artikel om naturliga produkter att kokosolja, eller kokosfett, men hon tycker mer om ordet olja, det låter som ett sånt där ord som låter som det är, nu har hon glömt vad såna ord heter, men till exempel kort är ett sådant ord för det är vad det beskriver. Olja, det låter som något som rinner. Kokosolja är i och för sig en spännande olja eftersom den är ganska hård i rumstemperatur, i alla fall på nordliga breddgrader. Hur som helst, Margit hade hört att den faktiskt kan användas precis som den är i allt från matlagning till kroppsvård och till och med sättas i håret för att ge extra näring.

Hon hade gått till saluhallen för att hitta en kokosolja och fann snart att det inte var en så enkel uppgift. För det första var det svårt att överhuvudtaget ta sig fram. Det var februari månad och det slaskade och isade till om vartannat, det var rent ut sagt livsfarligt. Hon såg minst en person dräsa i backen varje gång hon var ute och gick med ett stadigt tag om sin rollator.

Men inte ens den gick riktigt att lita på i det här vädret, än mindre skorna som skulle sägas vara omöjliga att halka i. Eftersom isen låg som bubblor under gruset var det inte bara halkan utan hela den berg- och dalbaneliknande terrängen som utgjorde ett hot mot hennes lårbenshals, hennes fötter, hennes knän. Ja, det mesta. Sällan kände hon sig så gammal som när det tog henne nästan tjugo minuter att sakta stappla sig fram över bron över ån. Det som sommartid var ganska snälla små backar vid brons början och slut blev vintertid risker, fällor, bedömningar, genanser, moment där allt när som helst kunde ta slut. Margit upplevde sig varken som särskilt ängslig eller hypokondrisk, men is kunde faktiskt sätta henne nästan ur spel. Hon var arg. Hon märkte ju att de som var yngre och friskare, klarade sig, de gick med en särskild spänst och vaksamhet- men för hennes del hade februari månad nästan enbart varit ett stillasittande hemma för att

hon faktiskt inte vågat gå ut. Hon misstänkte att detsamma gällde för många i hennes generation. De kanske borde kräva mer grus. Göra revolution, grus generationen.

För det andra fanns det hiskeligt många olika märken och sorter. Margit vandrade av och an i saluhallens gångar, mest för att njuta av känslan av fast och torr mark under fötterna. Rollatorn rullade obehindrat. Alla kokosoljor såg likadana ut, de var som en vit massa. I denna stelnade form syntes inget av den flyktighet hon kopplade ihop med ordet olja. När hon gått ett helt varv stannade hon vid ett stånd. Kvinnan bakom disken berättade att oljan blir genomskinlig när det är varmt, men att man i rumstemperatur lätt kan gröpa ur den med en liten sked- eller använda ett rent finger. Hon berättade att kokosolja hade anti-inflammatoriska egenskaper, vilket gör att den kan läka små sår. Margit var inte svårflörtad. Hon valde till slut den minsta burken, den såg käck och lagom ut.

Så när hon badat klart tog hon fram burken och en liten spatel och så gröpte hon ur kokosolja och smorde in sig. Hon var grundlig. Först fötterna, de var lite svåra att komma åt, men det gick om hon satt på toalettstolen, åtminstone fotryggarna nådde hon utan problem. Sedan gick hon vidare till resten av kroppen, upp längs vaderna och smalbenen med sina glesa hår och vidare till de gropiga låren. Hon tryckte hårt med händerna och groparna blev fler, hon tänkte plötsligt att det var som om huden verkligen var törstig, att den hade som små hål som var avsedda att fyllas med just denna olja. Margit fortsatte med tydliga tag upp över magen, pillade in lite glans i naveln och undrade när hon senast gett det lilla rummet mitt på magen så mycket ömhet. Hon fortsatte upp mot bröstet, oljade in dem, fnissade till och kände sig för en kort stund lite som en erotisk figur.

Det var all den där glansen som gjorde så att fingrarna gled lätt över bröstvårtorna och fick dem att styvna till, de kittlades av hennes egna pekfingertoppar. Hon rörde sig vidare ut på armarna och tog lite extra på armbågarna eftersom hon tänkte att de nog sög upp fett långsammare. Handryggarna fick sig en omgång, till och med nagelbanden smorde hon in. Handflatorna var redan alldeles glatta, de var

ju verktyg för alla andra kroppsdelars inoljning snarare än mottagare själva. Plötsligt kom hon på att hon ju hade glömt bort rumpan, ryggen, axlarna, och ställde sig med viss möda upp på badrumsmattan. Säg sig själv i spegeln. Hon glänste. Bokstavligen glänste. Margit kom på sig själv med att tänka att det nästan var synd att ingen såg henne. Hon var någon annan i all den här oljan. Och den doftade som en fröjd. Som något gammalt minne av något, hon visste inte vad. Den doftade verkligen gott, och så mycket. Margit var överrumplad. Det var det hon var. Överrumplad av en burk kokosolja.

Och nu satt hon här. På sängkanten. Med fötterna i mattan, och bara detta möte med undersidan av hennes tår fick henne att nästan vilja stöna. Det var fantastiskt. Hon log och det stramade lite i ansiktet.

Ansiktet! Såklart! Margit rusade in på toaletten så snabbt hon kunde. När hon ville ta sig snabbt fram i rummet stödde hon sig på allt som fanns längs vägen: en stolskarm, en byrå, ett matbord och så väggar där det inte fanns något bättre. Hon kom fram till badrummet, tände lampan och tog ut burken med kokosolja som hon förvarade i skåpet ovanför lavoaren. Hon betraktade sitt ansikte i spegeln. Det var ett snällt ansikte. Margit tyckte att hon såg snäll ut. Hon log ett stort leende från öra till öra, mer som en maskinell gest än som en äkta, uppsprucken glädjeyttring. Rynkorna kring munnen och ögonen var tydligare då men låg kvar även när hennes ansikte återgick till neutralläge. Bra, tänkte hon. Bra. Då finns det mer plats här också, fler håligheter och inbuktningar att fylla. Min hud är törstig.

Margit öppnade varsamt burken med kokosolja och tog upp lite med spateln på sitt högra pekfinger. Sedan började hon med beslutsamma men milda rörelser att olja in sitt eget ansikte. När hon nådde sina tinningar stönade hon till. Det var så vansinnigt skönt! Doften av kokos var inte påträngande obehaglig som vissa kokosprodukter kunde vara, nej, den kändes alldeles äkta och behaglig, om än väldigt intensiv. Margit oljade in sina läppar, sin käke, sin näsa, sin panna och avslutade det hela med att smeka på lite olja på sina sporadiskt buskiga ögonbryn. Den var dryg, oljan. Man behövde inte ta mycket för

att allt skulle börja glänsa. Det lade sig efter ett tag, men låg ändå kvar som ett skimmer på kroppen, som en aning. Margit stod fortfarande i sitt nattlinne, ett vitt med små ljusgula blommor på. Hennes ansikte glittrade mot henne i spegeln.

Nu började dagen. Den påminde om dagar då hon varit riktigt, riktigt förälskad. Ett slags ständigt närvarande upphetsning i luften, en känsla av att något håller på att hända som man med jämna mellanrum glömmer och plötsligt känns det i magen att – vänta, vänta, det är något som är – och efter några sekunder av härlig yrsel som aldrig är orolig utan mer förväntansfull, så påminns man om det igen. Så kände Margit hela dagen. Allt var på helspänn på ett så avslappnat vis, alla sinnen extremt närvarande. Det var som om Margits kropp hade siktet inställt på en enda sak: njutning. Om hon hade ägnat merparten av gårdagen åt att skämmas över detta nya tillstånd tänkte hon inte tillåta det att hända idag. Idag ville hon utforska.

Att koka kaffe var en ren fröjd, allt ifrån att öppna burken (åh, det klingade så vackert när locket efter lite motstånd gled av) till att låta kaffemättet drunkna i det mörkrostade pulvret (åh, det doftade så gott rätt in i hennes näsborrar), för att inte tala om det estetiskt tilltalande i hur det mörkbruna mötte det beigeaktiga filtret som i sin tur mötte den gräddvita kokaren). Att hålla upp det i koppen, också den gräddvit fast med djupgröna asymmetriska rutor, höra hur vätskan skvalpade och rann, låta den möta mjölken som helt uppenbart hade en anorlunda densitet för den lät anorlunda. Höra dessa vätskor förenas. Och så möta ens egen gom. Det var oerhört. Varför hade Margit aldrig förr reflekterat över detta oerhörda?

Hela dagen förlöpte på samma sätt. När Margit skulle värma leverlåda lite senare stod hon inte som vanligt och förbannade sin dåliga fantasi och sitt fattiga kryddförråd – hon stod tyst och njöt av att känna värmevågorna förändras precis vid hennes underliv. Den keramiska plattan som John låtit installera åstadkom inte bara temperaturmässiga skiftningar, det var också hemskt vackert att se det varma i färg, hur allt blev rött och sedan slocknade för att efter bara en stund tändas igen. Som en pumpande puls. Plötsligt insåg Margit att hon

fortfarande inte hade testat att ha oljan i någon mat. För visst kunde man hetta upp kokosolja? Hon skyndade så snabbt hon förmådde tillbaka till badrummet där hon lämnat oljan, så snabbt hon kunde utan att ramla eller skada sig, vilket enligt henne själv inte var tillräckligt snabbt. När hon kom tillbaka gick det ännu långsammare eftersom hon var tvungen att hålla i burken med den ena handen. Men framkom hon, rörde om i lådan, den var inte vidbränd någonstans. Kokos och leverlåda, vilken absurd kombination, tänkte Margit, samtidigt som hon gröpte ur lite ur burken med en sked. Hon lade skeden på sned vid kanten av stekpannan och såg hur oljan förvandlades från sin fasta form till genomskinliga droppar, som snart inte syntes mer. En rysning av välbehag gick genom Margit. Det fanns något sensuellt i hur oljan gick helt upp i lådan.

När maten var tillräckligt varm (jaja, hon hade känt efter med fingret, låtit det sjunka försiktigt in i den bruna geggan, åh gud, det var så skönt, precis lagom hett, inte så att hon brände sig men så att hon verkligen kände att här, här ligger en leverlåda som bör ätas snart) dukade Margit åt sig. Hon kunde inte låta bli att skratta till när hon insåg att hon omedvetet hade gått rätt till skåpet med finporlinet och silvret. De fågelmonstrade tallrikarna i blåvitt hade inte varit framme sedan i julas, eller vänta, hade hon ens använt dem då? Hon tog fram en stor vacker tallrik och placerade den vid sin plats vid bordet. Något saknades. Åh... Vänta lite. Hon gick långsamt till ett annat skåp, sträckte sig så högt hon kunde och lyckades precis nå ett av de facetterade kristallglasen. De glasen hade i alla fall inte varit framme sedan, ja, sedan Lennart dog. Hon tyckte att det hade varit konstigt att sitta där i sin ensamhet och dricka ur så fina glas. Men hon kunde likasom inte minnas när de senast hade druckit ur dem heller. När Margit tänkte efter, alltså riktigt tänkte efter, kunde hon inte minnas en enda gång som hon verkligen druckit ur ett av de här glasen. På ta, med händer darrande av ansträngning, plockade hon ut ett glas ur skåpet och ställde det vid den vackra tallriken. Serverade sig av leverlådan och hällde upp äppeljuice ur en av de fyra kartongerna i kylan. Hon tyckte mycket om äppeljuice, helst lite utspädd för att inte bli för

stark. Men idag ville hon inte späda ut, hon ville ha en klar gul färg i sitt kristallglas. Och så började Margit äta.

Hon hade aldrig ätit så förr. Hon var helt tyst, lyssnade efter hur det klafsade runt på tallriken och sedan inne i munnen. Kunde höra minsta detalj av juicens resa ner i henne strupe. Det var oerhört. Margit ville aldrig sluta äta, och satt också kvar en lång stund efter att maten på tallriken tagit slut, bara för att verkligen erfara vad som pågick i hennes kropp. Hon märkte att tarmarna arbetade, att hon blev kall i fingrarna. Hon hade en kropp. Och det mesta i den fungerade. Det var oerhört. Margit – en oerhörd kvinna. Hon kände det verkligen, att det inte bara var allt omkring som var oerhört, utan att hon, just hon, var oerhörd. För att hon var och fanns och existerade. Hon hade aldrig känt så förr. Hon kände sig som ett berg av inkapslat fniss” hon, Margit, inte bara hade en kropp, hon var i en kropp, hon var en kropp.

När hon skulle gå på toaletten efter maten förstod hon först inte vad som hade hänt. Hade hon kissat på sig utan att märka det? Margit kände misstänksamt på den blöta fläcken mitt på hennes underbyxor. Det var lite kladdigt och alldeles genomskinligt. Det luktade inte kiss. Åh, herregud, det var inte kiss. Margit kände hur blodet pumpade ut i kinderna, hon hade ju inte rodnat på evigheter. Men nu rodnade hon. För hon var våt. Hon var tvungen att försiktigt känna efter där nere med fingret, det kunde inte vara sant, hon hade inte varit våt sedan... Ja, hon kunde inte ens minnas när det senast hänt. Men nu var hon det. Vare sig hon ville det eller inte. Ett obestridligt faktum, så att säga. Det låg där och fnissade mot henne i hennes underbyxor.

Plötsligt ville Margit inte kissa längre. Hon ville inte kissa för hon ville inte torka sig. Hon ville vara våt. Hon drog upp sina underbyxor igen, drog upp de mjuka svarta byxorna och gick, mycket långsamt, till sovrummet. Det här skulle få ta precis den tid det behövde. Margit kände sig nästan lite blyg inför sig själv, men hon var fast bestämd. Förväntansfull. Hon var våt, och hon tänkte göra precis det som behövde göras. Hon tänkte komma, för första gången på mer än tio år. Hon tänkte i alla fall försöka.

Efteråt låg hon i sängen och stirrade upp i raket. Hon var alldeles

svettig och väldigt trött i höger handled. Men hon hade gjort det. Ingen färgexplosion, inga hysteriska skrik, egentligen inget märkvärdigt, men... en orgasm. Det hade det varit, det var hon säker på. Hon som hade haft problem med torra slemhinnor i mer än trettio år undrade om hon någonsin hade varit sådär våt förut. De liksom gled runt, fingrarna, och hon lät dem glida. Det hade varit så skönt, så lugnt, så självklart. Margit orkade faktiskt inte ens generas. Blev hon sådär våt igen skulle hon ta hand om det på samma sätt. Det lovade hon sig. Hon sa det högt och blev fnissig igen, det pirrade till precis mellan revbenen av fniss och det var fortfarande alldeles vått mellan benen, nästan lite kallt. Nu var hon verkligen kissnödig. Hon hasade sig fram till sängkanten, satte ner fötterna i mattan, åh mattan, och gick, med en helt ny värdighet i stegen, till badrummet.

Dagarna gick. Från att egentligen inte haft något att se fram emot om dagarna kunde Margit inte längre bestämma sig för om det skönaste var att gå och lägga sig eller att stiga upp. Hon duschade, krämde in sig, hon började lyssna på musik. Hon kunde sitta i timtal i den stora räfflade fåtöljen, vila sina bara fötter på den broderade fotpallen och lyssna på radio.

Margit hade delat upp kokosoljan, fört över en del av den i en annan burk, för att kunna ha en i badrummet och en i köket. Dessutom hade hon en pytteliten burk som hon bar omkring jämt. Hon andades in lite av den innan hon somnade, hon hade märkt att det förändrade hennes nattsömn och fick henne att drömma spännande drömmar. I drömmarna kunde hon oftast springa eller flyga väldigt fort. Det hade blivit riktigt roligt att sova. Hon behövde inte längre ta piller heller. Om hon inte kunde somna på studs låg hon gladeligen där och bara andades. Hon tänkte på saker som hade hänt under dagen eller på ingenting. En gång i livet hade hon dragit sitt allra första andetag och en gång skulle hon komma att dra sitt sista, men just nu låg hon där någonstans mitt emellan, antagligen närmare slutet, men ändå. En andning, in, ut, oavbrutet. Det var hisnande att tänka på.

En dag några veckor senare hände det. Kokosoljan tog slut. Den hade varit på upphällningen ett bra tag, men Margit hade intalat sig

att den var så dryg att det inte var någon fara. Men nu var den verkligen slut. Hon hade redan fått flytta köksburken till badrummet och det var onekligen opraktiskt att hålla på och springa där emellan. Hon fick helt enkelt bege sig till saluhallen för att få tag på en ny, större burk. När hon satt på tamburstolen och med viss möda tog på sig först ytterskorna och sedan den stora gröna kappan insåg hon att hon inte hade varit ute på väldigt länge. Att hon inte mött någon eller ens ringt taxibolagen på flera veckor utan umgåtts med sig själv. Med musiken, maten, dofterna, underlagen. Det hade hunnit bli mars och slasken hade övervunnit isen, så det var mest bara blött och inte alls livsfarligt att röra sig utomhus.

När Margit hade rullat ut rollatorn på gatan insåg hon att hon inte hade rött vid den på väldigt länge. Hon hade aldrig tänkt på hur perfekt handtagen satt i hennes handflator. Hon tog några steg, såg sig omkring och log rätt ut i luften. Det doftade friskt och det var så skönt att känna vinden i pannan och på kinderna. Det var lite som att rida en häst eller köra en bil att sakta röra sig framåt tillsammans med rollatorn. I maklig takt, men det var hon som styrde. Hon hade kontroll, hon hade hjul som kroppslig förlängning. Hon hade en korg som kroppslig förlängning. Margit kände fnisset krypa upp i magen igen, gick hon här och kände sig som en rollator? Men varför inte?

När hon kom fram till ett övergångsställe stannade de, hon först och rollatorn omedelbart därefter på hennes kommando. Istället för att sätta sig på plattan därbak, vända ryggen mot ljusen och vara tvungen att lyssna efter pipförändringen, valde hon att fortsätta stå upp. Hon kände sig ovanligt stark. Hon lutade sig lite mot rollatorn för att få stöd, och märkte att... Handtagen stack upp i perfekt höjd mot hennes kappas lägsta knappar. Det var stora knappar, och om hon tryckte rollatorns handtag mot en av dem gick det som en stöt i hela kroppen. Det var skönt. Det var väldigt skönt. Margit såg sig hastigt omkring för att försäkra att ingen iakttog henne. Hon blundade och tryckte sig mot rollatorns handtag igen. När hon efter bara några sekunder öppnade ögonen igen märkte hon att en kvinna hade stannat på gatan mittemot. Kvinnan såg äldre ut än hon, närmare nittio, och

gick också med rollator. Hon hade en sirlig kappa i rött och såg glad ut. Det såg faktiskt ut som om hon också blundade. Och log, det var Margit säker på. Ett ovanligt stort leende för att inte vara riktat mot någon speciell.

Det blev grönt. Margit och kvinnan passerade efter en liten stund varandra. Kvinnan tittade takt på Margit, så takt att hon nästan ville vända bort blicken. Det var något väldigt bekant över kvinnan, något som fick Margit att känna att de hade setts förr. Eller, kanske inte setts, men... Det var något samhörigt över henne. En rollatorsyster. Margit fick hålla tillbaka en impuls att vända sig om. Det var inte för rän mitt på bron som det slog henne, som en plötslig, varm fläkt: kvinnan hade doftat svagt av kokos.

Hedersomnämmande

Mariann Hilli

Hamideh

Det sista lagret är hud. Ingenting är farligare. Efter att ha vidrört huden finns ingen återvändo. Jag inbillar mig att jag kände ögonblicket då hon släppte greppet. Hennes hand var mycket liten och jag kände de sista krafterna lämna den och sprida sig i rummet. Molnen hängde i talltopparna utanför fönstret och rosenbuskarna nere på marken vajade till i sina rabatter. Farmor lärde sig aldrig språket ordentligt. När hon blev arg skällde hon på farsi och dundrade som ett åskmoln. För det mesta var hon lugn, ibland lite småfräck. Alla som bodde på samma gata tyckte hon var den roligaste personen de någonsin träffat. Hon kunde trots allt vara småfräck både på svenska och finska, språket spelade egentligen ingen roll. Till och med de buttra gubbarna med tomatplantorna fnissade när farmor retades med dem. När gubbarna klagade på att skolbarnen hade trampat ner deras trädgårdsland brukade farmor svara att så sura tomater duger minsann inte i nån sallad. Hade barnen pallat äpplen sa farmor att så maskätna äpplen hade hon aldrig knyckt i Iran.

Huden på hennes hand var skrynklig och fingrarna böjda som en liten klo. Jag kysste försiktigt den lilla handen, det fanns inget mer att säga. Farmor hade legat på sjukhus i två månader och när mamma ringde förstod jag att det var dags. Jag gick ut ur rummet och lämnade mina föräldrar stående vid sängkanten. Ute i den surrande korridoren visste jag inte vart jag skulle ta vägen. Min mage var full av krossad is och glasskärvor, tusen vassa kanter som skar inifrån. Mina armar blev

tyngdlösa och jag tappade känslan i mina ben. Jag höll på att brista, men det fanns ingen att stöda sig mot.

Jag svimmade och stackars farmor blev lämnad ensam i sitt rum. Fjant, skulle hon ha sagt.

Två veckor senare lyckas Hanna övertala mig att följa med henne ut. Våra steg ekar mellan husväggarna, hennes trygga hand i min. Par och grupper av skrånande män kommer emot oss på den smala trottoaren. Klackarna fastnar i springorna mellan kullerstenarna. Vad gör vi här egentligen? Redan en kvart försenade. Fan också. Jävla skor. Jag tänker att jag skulle ha det mycket bättre om jag fick stanna hemma i lugn och ro med chokladplatta och tv-serie.

Då vi kommer fram har Anders redan gått in och reserverat ett bord. The Magnet är en liten pub med flottiga små bord och tjocka gardiner framför fönstren. Scarfen fastnar i dragkedjan och jag känner hur svetten blänker i ansiktet.

Hamideh, jag beklagar verkligen sorgen.

Anders famn är stor och varm. Vi har inte setts sedan farmor dog.

Två veckor och tre dagar. Jag andas långsamt.

Hon skulle undra vad jag gör här mitt i natten, säger jag och försöker le.

Hanna är blödig, men jag ser hur hon försöker strama upp sig. Lätta pussar på kinder. Det är en amerikansk jazzpianist som ska spela, berättar hon för Anders. Han lär vara jättebra. Sorlet tystnar. Pianisten nickar blygt mot publiken då han kliver upp på podiet. Han sätter sig och genast fylls rummet av mjuka, genomskinliga toner. Musiken låter som vårkvällen utanför. Himlen är mörk och hög med ljusa strimmor. Inne är det varmt och lite kvavt. Stegen av förbipasserande blandar sig med ljudet av klirrande glas och tonerna från pianot. Våren svävar in genom fönster och tjocka gardiner, den virvlar omkring mellan borden innan den skyndar ut igen. Hanna petar mig hela tiden i sidan och nickar mot podiet.

Bra va?

Runt mitt huvud lägger sig musiken och den blåa vårkvällen. Jag slås plötsligt av tanken om att tiden som stått stilla plötsligt börjat gå igen. En hisnande känsla av ändlöshet sköljer över mig och isbitarna i magen smälter lite. Våren har tagit paus medan farmor var sjuk, men nu fortsätter den. Utan ljudet av farmors kratta och snälla Hamideh, klä dig lite varmare för Guds skull. Jag ser mot podiet och känner mig underligt berörd av pianistens raka rygg. Han rör sig inte ryckigt som de flesta pianister gör, utan böjer sig försiktigt fram för att lyssna på pianot. Det är som om instrumentet spelar och inte han.

Efteråt skyndar jag mig till farmors hus. Jag andas snabbt, den kyliga luften sticker i lungorna. När jag är framme tänder jag taklampan i vardagsrummet och går fram till pianot. Stolen är hård och kall. Jag tar av mig scarfen och låter den långsamt falla till golvet. Pianot är ostämt. Jag såg aldrig farmor spela, men jag kommer ihåg hur hon klistrade små lappar med c-durskalan på tangenterna för att jag skulle lära mig. Jag tänker på pianisten.

Farmor och jag brukade sitta i soffan i hennes rum och läsa. Hon läste tidningen och jag låtsasläste mina barnböcker tills jag lärde mig läsa dem på riktigt. Farmor jagade alltid bort farfar om han visade sig i dörröppningen.

Inga män här, tack! Vi håller på med vår viktiga utbildning.

Farfar blinkade åt mig. Farmor talade alltid om viktig utbildning, nästan vad som helst kunde vara viktig utbildning. Jag blinkade tillbaka åt farfar och pekade i smyg mot farmors byrå. Där gömde hon karamellpåsen. Genast då jag hade fått en näve brukade jag gå till farfars arbetsrum och dela dem med honom. Det var vår hemlighet. Jag brukade sitta i hans rutiga fätölj och vika karamellpapper och akta mig för att klibba choklad på armstöden. Om farmor gick förbi gömde jag pappren bakom ryggen och låtsades läsa min bok. Farmor blinkade åt farfar.

Mina klackar klappar mot trottoaren. Solen lyser klart, fönsterrutorna

har blivit speglar. Dörren är tung men inte låst. Inne på The Magnet sitter ett sällskap och äter lunch. Jag stänger dörren bakom mig och går fram till podiet på andra sidan rummet. Mannen bakom bardisken synar mig frågande.

Kom du för att spela?

Nej det gjorde jag inte.

Han fortsätter torka glas. Egentligen vet jag inte vad jag gör. Jag kunde ha frågat honom. Frågat om pianisten skulle komma tillbaka. Vad han heter.

Om han tycker om att vara ute om våren.

Det är som om jag är lika ivrig att se pianot som att se honom. Locket är svart och blankt. Jag sätter mig på pianostolen och känner att den fortfarande är varm. Ingen har någonsin klistrat lappar på tangenterna, det har inte behövts. Mannen i baren serverar ölstop. Han rynkar pannan när han ser mig vid pianot. Jag sitter som pianisten, nästan bortvänd från publiken. Dörren öppnas och stängs med en duns, jag vänder mig inte om.

Det första lagret är varm luft, sötdoftande, farlig. Det andra lagret är kläder, tyg som skyles, ibland förnimmelsen av en form.

Det är han.

Det är du, säger han. Han kommer ihåg.

Jag stiger hastigt upp från pianostolen och räcker fram handen.

Hamideh.

Det sista lagret är hud. Ingenting är farligare. Efter att ha vidrört huden finns ingen återvändo.

Han ler försiktigt.

Du var här i lördags, eller hur?

Ja. Ja, det var jag.

Jag ser på hans hand. Den fumlar med en knapp på rockärmen. Jag undrar vad jag borde säga.

När jag tittar upp i hans ansikte ser jag att jag inte behöver säga något alls.

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004. Vartannat år gäller tävlingarna dikter, vartannat år noveller.

Arvid Mörne-tävlingen utlyses i oktober, tävlingstiden går ut i mitten av januari, och prisutdelningen sker i maj.

Solveig von Schoultz-tävlingen utlyses i januari, tävlingstiden går ut i mitten av april, och prisutdelningen sker i september.

Tävlingarna annonseras i alla finlandssvenska tidningar, och noggranna instruktioner om hur man deltar publiceras på SFV:s webbplats.

VINNARSKRIBENTER | 2015

Satu Laukkanen

Christa Lundström

Julia Wickholm

Malou Zilliacus

Mariann Hilli

Arvid Mörne-tävlingen

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.